

ZAHRAVNÍKEM v biozahrádce

ZPRACOVÁNÍ PŮDY

Čím více práce odvedou půdní organismy, tím méně se nadřeme my sami. Navíc neprokypříme půdu žádným náradím tak kvalitně, jak to dovedou kořeny rostlin, žížaly a další organismy. Mechanickým zpracováním naopak strukturu půdy spíše poškozujeme, proto by nejdůležitějším zpracováním půdy měla být péče o půdní život.

Mechanické operace bychom měli omezit na:

- přípravu seťového lůžka,
- regulaci plevelů,
- zapravení kompostu,
- případně na hlubší prokypření podle potřeby a stavu půdy.

Vyhnut bychom se měli motorovým rotačním kypřičům (rotavátorům), které půdu rozřezávají.

Rýt nebo nerýt?

Otázkou je, zda na biozahrádě rýt či nikoliv. Názory na to se různí a většina zahrádkářů bude spíše pro rytí. Nedá se ani paušálně prohlásit, že rytí je škodlivé nebo prospěšné. Místo rytí můžeme na záhonech ponechat přezimující zelené hnojení, které půdu chrání a udržuje ve strukturním stavu. Na jaře pak stačí, když záhon prokypříme a části rostlin můžeme sešrábnout motykou a zakompostovat.

Záhony můžeme na podzim jen prokypřit. Použijeme vidle a kopáč. Rycími vidlemi jen po zarytí do země trochu zavkláame a vbodneme zase o deset centimetrů dále a znovu zavkláame. Půda se tak dostatečně prokypří i bez obracení. Nejlepší dobou pro hlubší kypření půdy je podzim. Jestliže se k tomu na podzim nedostaneme, můžeme zvolit i jiný termín. Obecně však platí, že půdu nekypříme, je-li příliš mokrá nebo příliš suchá.

Okopávka

Kopáním prokypříme horní vrstvu půdy, provzdušníme ji a podnítíme činnost půdních organismů. Každá okopávka je vlastně hnoje-

ním. Přeruší se také půdní kapiláry a zabrání se vysychání půdy. Za sucha okopáváme raději večer. Noční vlaha se spíše dostane do země. Ráno okopáváme při nadměrném vlhku. Po zimě kypříme záhony spíše železnými hráběmi než motykou.

PLEVELE

Zakrytí rostlinami má pro půdu velký význam. Rostliny půdu chrání před sluncem i kapkami deště, zabraňují vyplavování živin. V půdách zarostlých se také daří lépe nejrůznějším organismům. Ne všechny rostliny, které nám na zahradě vyrostou bez vysetí a vysazení, jsou nežadoucím plevellem. Zbavujeme se jen těch rostlin, které jsou pro naše chráněnce konkurencí.

Plevelé vypovídají o stavu půdy

Složení doprovodné flóry vám napoví, jaké jsou na stanovišti podmínky. Jaký plevel se kde objevuje?

Půdy bohaté dusíkem – svízel přítlá, ptačinec žabinec, starček obecný, prysec kolovratec, kopřiva dvoudomá, mléč zelinový

Půdy chudé dusíkem – divoká mrkev obecná, rmen rolní

Půdy bohaté humusem – ptačinec žabinec, pětour malokvětý, prysec kolovratec

Půdy spíše zásadité – mák vlčí, ptačinec žabinec, violka rolní

Půdy spíše kyselé – heřmánek pravý, máta rolní

Půdy utužené – pcháč rolní, přeslička rolní, smetanka lékařská, jitrocel větší, mochna husí

Půdy podmačené – podběl obecný, pryskyřník plazivý

Několik praktických rad při regulaci plevelů

Výskyt plevelů může půdu chránit před vysušením, ale přesto je nemůžeme nechat zcela

účinnou oporu. U rajčat vylamujeme boční výhonky. Ke konci měsíce můžeme sklízet první plody.

Ve volné půdě můžeme sklízet a opět postupně vysévat, případně vysazovat tuto zeleninu. Pozor musíme dávat na vhodné odrůdy. Týká se to ředkvičky, ředkve, salátu, hrášku, kedlubny, mrkve, pórků, řepy salátové, vodnice, špenátu, endívie, čekanky salátové (hlávkové), kopru, ale také zelí, pekingského zelí, květáku, brokolice a kapusty. Dále pro podzimní sklizeň vyséváme čínské a pekingské zelí, květák, zelí, fenykl, kadeřávek, kapustu růžičkovou, kukuřici cukrovou aj.

Tento měsíc je také významný pro sběr a sušení bylinek. Dle potřeby a možností používáme hnojivé, podpůrné a léčivé postřiky a závlahy z výluhů, či zákvasů kopřivy, kostivalu, heřmánku, přesličky, cibule... (souhrnný přehled můžete najít v knize Česká biozahrada).

Ing. Jiří Pospíšilík
Country Life

rozšířit. Nenecháváme proto půdu zcela nezakrytou, využijeme zelené hnojení, které plevelé potlačuje, mulčujeme organickým materiálem nebo nastýlací fólií či textilií – to případně v úvahu u víceletých plodin. Půdu kolem keřů můžeme oset jetelem plazivým, který udržujeme na dlaň vysoký.

Plevelé, které vytvářejí velké množství semen (laskavec, pětour, ježatka, merlík), musíme včas vytrhat a zkompostovat. Plevelé, které již vytvořily semena kompostujeme zvlášť a kompostem hnojíme trvanatější části zahrady.

Trvalé plevelé se likvidují velmi špatně, protože se většinou rozmnožují oddenky. – svlačec, bršlice, pýr, pcháč... Nezbyvá než je neustále sekat a vytrhávat nebo půdu pokrýt černou fólií a zaset potom např. dýně. Oddenky a kořeny plevelů nekompostujeme, raději je naložíme do vody a necháme vykváskat. Poslouží potom k hnojivé zálivce.

Podle: Radomil Hradil a kol.: Česká biozahrada, Fontána, Olomouc 2000

Ředkvičky v biozahrádce

Ředkvičky pocházejí pravděpodobně ze severního pobřeží Evropy. V 16. století je popsal botanik Mathioli a tehdy měly ještě černou slupku. Dnes jsou ředkvičky červené, bílé, šarlatové, fialové, žluté i dvojbarvé. Nejranější se vypěstují již za 25 dní, takže jsou vhodné pro ekologickou zahrádkářskou výchovu dětí a mládeže.

Při pěstování na biozahrádce občas některé odrůdy začnou tvořit květy. Semínka pak dozrávají v době sklizně raných brambor. A tak je můžeme zasít po raných bramborách a bulvičky potom sklízet kolem Václava či ještě před příchodem větších mrazů.

Pálivost ředkviček není na závadu, neboť spalují „špatné bacily“ v krku, podporují trávení a čistí ledviny. Hodí se jako okrasa na povrch různých pomazánek a salátů. Lze je mít pohodově při ruce na záhonku vedle chalupy. Dobrou chuť!

-jap-

Biozahrada v květnu

Počasí v květnu nám velmi přálo, a tak jsme měli možnost vše potřebné vysadit a vysít, abychom si mohli v červnu konečně vydechnout a potvrdit tak, že je červen pro zahrádkáře malým odpočinkovým měsícem. A to proto, že již pominul jarní nával práce, připravujeme se na letní vedra a přemýšlíme co ještě zaset pro podzimní sklizeň.

V žádném případě však nesedíme se založenými rukama. Věnujeme se závlaze, pletí, okopávání, kypření, případně jednocení a jiné práce. Sledujeme, jak nám rostliny rostou, zda nejsou napadány škůdci a podle toho přijímáme účinná bio opatření.

Začínáme sklízet první ovoce: jahody, třešně, rybíz... Ve sklenicích a fóliovnících vyvazujeme rajčata a okurky a paprice utvoříme